

Małgorzata Franczak

Biblioteka Główna

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

ORCID ID: 0009-0007-1243-936X

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI „(NIE)UŻYTKOWNICY BIBLIOTEK
–ROZPOZNANIE POTRZEB, STWORZENIE WSPÓLNEJ PRZESTRZENI”
WARSZAWA 28–29 LISTOPADA 2024 R.

Konferencja „(Nie)użytkownicy bibliotek – rozpoznanie potrzeb, stworzenie wspólnej przestrzeni” odbyła się w dniach 28–29 listopada 2024 r. w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie. Organizatorami było Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oraz Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie. W konferencji uczestniczyli bibliotekarze z różnych typów bibliotek, przedstawiciele środowiska naukowego oraz osoby zainteresowane tematyką. Głównym celem wydarzenia było wypracowanie strategii budowania nowoczesnych, inkluzywnych i przyjaznych bibliotek, które zaspokajają potrzeby zarówno użytkowników, jak i nieużytkowników, angażując obie grupy w swoje działania.

Pierwszego dnia odbyły się sesje tematyczne, podczas których prelegenci przedstawili referaty dotyczące m.in.:

- 1) Analizy potrzeb użytkowników i nieużytkowników bibliotek;
- 2) Przykładów dobrych praktyk w angażowaniu różnych grup społecznych;
- 3) Roli bibliotek w integracji społecznej.

Przeprowadzono również warsztaty dyskusyjne, mające na celu opracowanie konkretnych rekomendacji i strategii działania.

Uczestnicy warsztatów podkreślili znaczenie:

- 1) Regularnego monitorowania potrzeb społeczności lokalnych;
- 2) Organizowania wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych skierowanych do różnych grup wiekowych i społecznych;

3) Współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami lokalnymi w celu zwiększenia dostępności usług bibliotecznych.

Konferencja stanowiła ważny krok w kierunku tworzenia bibliotek, które skutecznie odpowiadają na zróżnicowane potrzeby społeczności, angażując zarówno tradycyjnych użytkowników, jak i osoby dotąd niezwiązane z tymi instytucjami.

W trakcie wystąpień prelegentów i warsztatów dyskusyjnych podjęto próbę zrozumienia, dlaczego niektóre osoby nie korzystają z zasobów bibliotek. Zidentyfikowano kilka głównych powodów, które skutkują niechęcią do korzystania z usług bibliotecznych: brak czasu, zbyt mała dostępność cyfrowych zasobów, postrzeganie bibliotek jako przestarzałych i nieodpowiadających na współczesne potrzeby użytkowników. Szczególnie młodsze pokolenia, mimo że korzystają z internetu, niechętnie odwiedzają tradycyjne biblioteki, które kojarzą im się z miejscami nieodpowiadającymi ich stylowi życia.

Podczas konferencji poruszono rolę platform cyfrowych, które mogą pełnić rolę pomostu między biblioteką a użytkownikami. Platformy te powinny być dostosowane do potrzeb współczesnych użytkowników, oferując dostęp do zasobów w różnych formatach – od książek po podcasty, filmy edukacyjne i multimedia. Istotnym elementem jest także interaktywność, umożliwiającą użytkownikom udział w procesach twórczych oraz dzielenie się swoimi projektami, na przykład za pomocą social mediów.

Przedstawiono również strategie angażowania nowych użytkowników, szczególnie tych, którzy nigdy nie korzystali z usług bibliotek. Omówiono przykłady projektów, które z sukcesem przyciągnęły nowych użytkowników, takich jak inicjatywy wspierające edukację dorosłych, organizowanie wydarzeń literackich, spotkań autorskich czy kursów komputerowych. W trakcie dyskusji zwrócono uwagę na potrzebę budowania zaufania wśród „nieużytkowników” przez działania, które nie ograniczają się tylko do tradycyjnej oferty książek. Biblioteki mogą stać się miejscami, które odpowiadają na potrzeby społeczne, i być tzw. „trzecim miejscem” (dom-praca-biblioteka), czyli przestrzenią do spędzania czasu wolnego.

Konferencja „(Nie)użytkownicy bibliotek – rozpoznanie potrzeb, stworzenie wspólnej przestrzeni” była inspirującą okazją do refleksji nad rolą bibliotek w XXI w. Uczestnicy zgodzili się, że kluczowe będzie tworzenie bibliotek, które odpowiadają na zróżnicowane potrzeby społeczności i angażują w działania jak najszerszą grupę użytkowników.

Wśród głównych rekomendacji dla bibliotekarzy i instytucji kultury wyróżniono:

1. Dostosowanie przestrzeni do potrzeb użytkowników – zarówno fizycznych, jak i cyfrowych. Należy tworzyć miejsca otwarte, wielofunkcyjne, w których użytkownicy mogą rozwijać swoje pasje, a także współpracować.

2. Edukacja i zaangażowanie społeczne – biblioteki powinny stać się miejscami edukacji cyfrowej, wspierania przedsiębiorczości oraz integracji społecznej.

3. Otwartość na innowacje technologiczne – wdrażanie nowych narzędzi, takich jak aplikacje mobilne czy platformy online, które ułatwiają dostęp do zasobów i angażują nowych użytkowników.

Konferencja zakończyła się pozytywną prognozą dla przyszłości bibliotek, które dzięki elastyczności, innowacyjności i uwzględnieniu potrzeb różnych grup społecznych mogą pozostać istotnym elementem życia społecznego i kulturowego.